

Европейски икономически и социален комитет

INT/617

INT/618

EIT – стратегическа програма

Брюксел, 28 март 2012 г.

СТАНОВИЩЕ

на

Европейския икономически и социален комитет

относно

**„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета
за изменение на Регламент (ЕО) № 294/2008
за създаване на Европейски институт за иновации и технологии“
COM(2011) 817 final – 2011/0384 (COD)**

и

**„Предложение за решение на Европейския парламент и на Съвета
относно стратегическата иновационна програма
на Европейския институт за иновации и технологии (EIT):
приносът на EIT за по-иновативна Европа“
COM(2011) 822 final – 2011/0387 (COD)**

Докладчик: г-н Lemercier

На 13 декември 2011 г. Европейският парламент, и на 16 януари 2012 г. Съветът решиха, в съответствие с член 173, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултират с Европейския икономически и социален комитет относно

„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 294/2008 за създаване на Европейски институт за иновации и технологии“
COM(2011) 817 final – 2011/0384 (COD)

и

„Предложение за решение на Европейския парламент и на Съвета относно стратегическата иновационна програма на Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ): приносът на ЕИТ за по-иновативна Европа“
COM(2011) 822 final – 2011/0387 (COD).

Специализирана секция „Единен пазар, производство и потребление“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 8 март 2012 г.

На 479-ата си пленарна сесия, проведена на 28 и 29 март 2012 г. (заседание от 28 март 2012 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 123 гласа „за“, 5 гласа „против“ и 4 гласа „въздържал се“.

*

* *

1. **Заклучения и препоръки**

- 1.1 ЕИСК одобрява като цяло инициативата на Комисията относно Европейския институт за иновации и технологии (съкращение на английски: *EIT*).
- 1.2 Той споделя в основни линии предложенията на Комисията, подбрани чрез консултации с различните участници в механизма, анализите на въздействието и данните от натрупания опит.
- 1.3 Като осъзнава изоставането на Съюза в областта на сътрудничеството, споделянето на знания и сближаването между Институтите за научни изследвания и висше образование, ЕИСК дава положителна оценка на инициативата на Комисията.

1.4 Предвид глобализацията в областта на научните изследвания и решаващото значение на иновациите в областта на производството, той желае да бъдат насърчени отличните постижения.

2. **Обща информация**

2.1 Европейският институт за иновации и технологии (European Institute of Innovation and Technology, EIT) е основан през 2008 г.

2.2 EIT е създаден въз основа на предложение на Комисията до Съвета, прието на 22 февруари 2006 г. в рамките на Лисабонската стратегия с цел насърчаване на растежа и създаване на работни места в Съюза.

2.3 Негова основна цел е да компенсира изоставането на Европа в областта на индустриалната политика, основана на технологичните иновации, и по този начин да насърчи синергиите в рамките на фундаменталните изследвания, научноизследователската и развойна дейност и иновативните промишлени приложения, най-вече за малките и средните предприятия и малките и средните инвеститори (МСП-МСИ).

2.4 Като център на отлични постижения, EIT желае да стане двигател на иновациите, научните изследвания и растежа в Съюза. За да постигне това, той полага усилия за оперативно и географско сближаване на структурите на висшето образование, научните изследвания и иновациите.

2.5 Концепцията е много сходна с тази на Технологичния институт в Масачузетс (MIT), който работи за хоризонтална интеграция на трите сектора.

2.6 През юни 2008 г. Будапеща бе избрана за координационен център на института.

2.7 Институтът не финансира пряко отделни проекти. Всъщност той предоставя 25% от финансирането на децентрализираните общности за знание и иновации (ОЗИ)¹.

2.8 Тези ОЗИ, състоящи се от университети, предприятия и научноизследователски институти, работят съвместно по иновативни проекти и, наред с местните партньори предприемачи и всякакви видове новатори, допринасят за до 75% от финансирането на местни проекти.

2.9 Подборът на първите три ОЗИ се извърши през декември 2009 г. с участието на т.нар. центрове за съвместно ползване във Франция, Германия, Обединеното кралство, Швейцария, Италия, Испания, Нидерландия, Швеция, Финландия, Унгария, Белгия и Полша.

¹ Англ.: Knowledge and Innovation Communities (KIC).

3. Предложения на Комисията

- 3.1 В този контекст ЕИТ трябва да стане пример за подражание и притегателен център за университетите, научноизследователските институции, предприятията, занимаващи се с научноизследователска и развойна дейност, и в частност за малките и средни иновативни предприятия, които са и основните създатели на работни места за квалифицирана работна ръка и на нови професии.
- 3.2 С цел да се засили неговото въздействие и да се насърчат иновациите в нови области, свързани с предизвикателствата пред обществото, ЕИТ постепенно ще увеличава мрежата си от ОЗИ в хода на рамковата програма за финансиране на научните изследвания в периода 2014-2020 г.
- 3.2.1 Що се отнася до отпуснатите бюджети, то те ще бъдат контролирани, а конкретните резултати ще решават накрая дали една или друга общност е жизнеспособна.
- 3.2.2 Като се придържа към постепенен подход при изграждането на нови общности, ЕИТ ще се старее да бъдат взети предвид извлечените от опита поуки, а нови общности да бъдат създавани единствено в областите с очевиден потенциал за иновации и отлични постижения на най-високо равнище, които са в основата на привличането на необходимите компетенции и финанси.
- 3.3 В рамките на периода 2014-2020 г. ще бъдат създадени две нови поколения ОЗИ: три общности ще бъдат създадени през 2014 г. и други три през 2018 г., като така броят на общностите, заедно с трите съществуващи такива, ще достигне девет (което съответства на създаването на 40 до 50 центъра за съвместно ползване в рамките на Съюза).
- 3.4 Опирайки се на солидната основа на научноизследователската дейност, те ще могат да привличат световни фигури от областта на образованието, научните изследвания и иновациите.

Всички те са в състояние да мобилизират инвестиции, да осигурят дългосрочен ангажимент за предприятията, да насърчат разработването на нови технологии и да стимулират социалните иновации:

- една ОЗИ за областите на промишлено производство, носещи добавена стойност;
- една ОЗИ за продоволствената верига;
- една ОЗИ за иновации в областта на здравословния начин на живот и активния живот на възрастните хора;
- една ОЗИ за сигурни общества в контекста на ускорената цифровизация на икономиката;

- една ОЗИ, която ще насърчава появата на нови методи за проучване, добив, преработка, рециклиране и заместване, характеризиращи се с устойчивост;
- една ОЗИ за областта на градската мобилност.

- 3.5 Създаването на децентрализирани ОЗИ, които да обединяват на местно, и, разбира се, и на регионално ниво всички потенциални партньори, изглежда е подходящ отговор на предизвикателствата, пред които е изправен Съюзът. Предвид невъзможността за хармонизиране в разумни (т.е. кратки) срокове на системите за научноизследователска дейност, обучение и производство на различните държави членки – въпроси, свързани с принципа на субсидиарност – то дава конкретно решение за справяне с тази трудност и за предлагане на нов модел на политика за развитие на индустрията и услугите.
- 3.6 Автономията при сформирването, организацията и финансирането на ОЗИ ще улесни намирането на най-компетентните и мотивирани изследователи и ще насърчи извличането на опит и международното сътрудничество така, както е предвидено от Комисията.

4. **Общи и специфични бележки**

- 4.1 Предложената от Комисията **цялостна архитектура** е новаторска и обещаваща. Комитетът припомня своето предходно становище² относно създаването на Европейски технологичен институт, тъй като счита, че неговите общи забележки остават изцяло валидни и днес.
- 4.2 Що се отнася до **бюджета**, Комитетът смята, че – имайки предвид броя на ОЗИ, които предстои да бъдат учредени, както и продължителността на програмата – бюджетът, заложен в проекта на Комисията, представлява на практика застой и дори относително намаление на финансовите средства до 2020 г.; ЕИТ обаче разкрива възможност за устойчив средносрочен и дългосрочен растеж на европейските МСП и МСИ – растеж, който ще създаде богатство от иновации и работни места и който трябва да бъде насърчаван в най-перспективните области.
- 4.3 **Структурата на финансирането** на ОЗИ е очевидно предимство, тъй като само 25% се внасят от ЕИТ, а останалите 75% идват от предприятията партньори, МСП, научноизследователските центрове, публични институции или частни организации, участващи в инициативата. Със своята гъвкавост тази структура позволява да се ускорят процесите на създаване и преминаване от фундаментални изследвания към тяхното прилагане на практика, иновациите и подаването на документи за патентоването им, както и създаването и развитието на предприятия, които предлагат иновации на пазара.

² [ОВ С 161, 13.7.2007 г., стр. 28.](#)

- 4.4 Освен това местните инициативи ще имат голяма свобода на действие в държавите членки.
- 4.5 **Структурата на управление** на ОЗИ, а също и периодичното обновяване на техните членове, са безспорни предимства. Комитетът споделя концепцията, по която се ръководи развитието на ЕИТ, и смята, че трябва да се съхрани независимостта и автономността на ОЗИ за осигуряване на по-висока ефективност и да се съди за тяхната работа по постигнатите резултати.
- 4.6 Интересен момент е, че тази двустепенна структура ще улесни пускането на пазара на патенти и иновативни продукти, създадени от ОЗИ.

Предвид глобализацията, която се ускорява и подкопава основите на традиционните индустрии, ЕИСК подкрепя идеята, че понятието „отлични постижения“ в областта на обучението и производството е ценност на бъдещето и ефикасен инструмент за конкурентоспособност.

- 4.7 Сега повече от всякога именно добавената стойност на иновативните продукти или услуги, при потвърдена перспектива за устойчиво развитие, ще създава квалифицирани работни места в Съюза и ще предотвратява делокализацията в страни с евтина работна ръка.
- 4.8 ЕИСК отбелязва, че има относителна концентрация на ОЗИ. Комитетът би желал да се предприемат конкретни усилия, за да може възможно най-голям брой държави членки да създадат връзки с лаборатории, предприятия и научноизследователски институти с цел да се увеличават творческият потенциал и човешките и технологичните ресурси в рамките на общностите и да не се задълбочават дисбалансите в областта на научните изследвания и обучението на високо равнище в държавите членки. Освен това Комитетът подчертава, че над 200 партньори от всички държави членки са инвестирали в начинанието.
- 4.9 ЕИСК одобрява в частност издаването на дипломи от ЕИТ, с което да се улесни мобилността на изследователите и развитието на предприятия и МСП извън тяхната територия на произход.
- 4.10 ЕИСК би желал да се предостави максимален обем информация на институтите, предприятията и потенциалните партньори, за да могат те да подкрепят и да участват в създаването на общности в основните области, посочени в стратегията „Европа 2020“.

За постигането на тази цел ЕИТ трябва в максимално кратък срок да осъществи широка разяснителна кампания по тези теми с цел да подпомогне предприятията и потенциалните партньори да изготвят своите партньорски проекти.

- 4.11 ЕИСК си дава сметка за евентуалната съпротива, дори пречки от страна на съществуващите национални институции, и приканва Комисията да насърчава задълбочения диалог между ЕИТ и тези институции, за да бъдат постигнати синергии, за които Комитетът смята, че ще бъдат от решаващо значение в дългосрочен план.

Той отбелязва по-специално загрижеността на ръководствата на институтите за научни изследвания и образование по повод намаляването на техните бюджети за сметка на ОЗИ.

Брюксел, 28 март 2012 г.

Председател
на
Европейския икономически и социален
комитет

Staffan Nilsson
